

Міжнародний семінар з питання відповідальності посадових осіб за корупційну діяльність

У м. Харкові відбувся міжнародний науково-практичний семінар на тему «Відповідальність посадових осіб за корупційну діяльність», організований Національною юридичною академією України ім. Ярослава Мудрого, Інститутом вивчення проблем злочинності Академії правових наук України, Транснаціональним Центром вивчення організованої злочинності та корупції (Американський Університет, м. Вашингтон) і Харківським Центром вивчення організованої злочинності. В його роботі взяли участь понад 120 учасників: науковці навчальних та наукових юридичних установ України, працівники Конституційного Суду України, Верховної Ради України, правоохоронних органів України, а також американські фахівці в галузі протидії корупції.

Із вступним словом до учасників семінару звернувся перший проректор Національної юридичної академії України ім. Ярослава Мудрого, академік АПРн України В.В.Сташис, який звернув увагу присутніх на актуальність і пріоритетне значення проблеми розроблення питань протидії корупції взагалі і окремо корупційній діяльності посадових осіб. Статистичні дані за останні роки свідчать про певну активізацію діяльності правоохоронних органів України у сфері боротьби з корупцією. А це, в свою чергу, вимагає від науковців і практиків спільного розроблення та реалізації багатьох напрямів у цій сфері.

Пленарне засідання розпочалось доповіддю «Поняття та види корупційної діяльності» заступника керівника Головного науково-експертного управління Апарату Верховної Ради України, кандидата юридичних наук, доцента М.І.Мельника. Було зазначено, що центральним питанням відповідальності посадових осіб за корупційну діяльність на цей час залишається визначення поняття такої діяльності та її видів, наведено кілька умовних схем розкриття сутності та механізму корупційної діяльності.

У доповіді «Деякі питання відповідальності за хабарництво за новим Кримінальним кодексом України» доктор юрид. наук, проф. Національної юридичної академії України ім. Ярослава Мудрого, академік АПРн України М.І.Бажанов зупинився на кваліфікації хабарництва як одного з найнебезпечніших різновидів корупційних діянь.

Прокурор Харківської області, канд. юрид. наук, доцент В.В.Кривобок у доповіді «Проблеми забезпечення законності при розгляді судами матеріалів про корупцію» підкреслив, що корупція створює реальну загрозу національній безпеці та демократичному розвитку України. Тому боротьба з нею є пріоритетним напрямом діяльності держави та її органів, у тому числі й прокуратури.

Професор Американського університету (США) В.Бровкін у доповіді «Нові ініціативи США щодо боротьби з корупцією в глобальному контексті» проаналізував факти корупції в США за 2000 р., а також висвітлив конкретні напрями, розроблені в США з метою протидії корупції в країні і за її межами, особливо з метою її своєчасного виявлення. Доцент кафедри кримінології та виправно-трудового права Національної юридичної академії України ім. Ярослава Мудрого, завідувач сектора Інституту вивчення проблем злочинності АПРн України О.Г.Кальман у доповіді «Місце і значення соціально-правового контролю у системі заходів протидії корупції в Україні» звернув увагу на встановлення дійового соціально-правового контролю у системі заходів протидії злочинам взагалі і корупції зокрема як на головний напрям протистояння глобалізації кримінально-корупційних проявів.

З доповіддю «Проблеми боротьби з корупцією в системі органів Міністерства внутрішніх справ України» виступив перший заступник начальника Управління внутрішньої безпеки МВС України Л.Л.Рудницький, який зазначив, що служба внутрішньої безпеки МВС України головну увагу акцентує на боротьбі з корупцією. Доктор юрид. наук, професор, член-кор. АПРн України, суддя Конституційного Суду України В.П.Тихий зупинився на «Відповідальності посадових осіб за вимагання зброї, радіоактивних матеріалів та наркотичних засобів». Доктор юрид. наук, проф. А.О.Селіванов у доповіді «Нові умови корупційної діяльності посадових осіб при реорганізації органів державного управління в Україні» запропонував прискорити систему створення адміністративних судів, завдяки чому більшість корупційних діянь будуть розглядатися саме цими судами.

Доктор юрид. наук, професор, проректор з наукової роботи Луганського інституту внутрішніх справ МВС України Б.Г.Розовський у доповіді «Щодо поняття корупції в Україні» запропонував ввести в Україні персональну амністію. Крім того, він висловив думку про необхідність офіційного дозволу державним службовцям на заняття підприємницькою діяльністю, як це є у більшості розвинутих країн світу.

Канд. юрид. наук, доцент, головний науковий співробітник Міжвідомчого науково-дослідного центру з проблем боротьби з організованою злочинністю при Координаційному комітеті по боротьбі з корупцією і організованою злочинністю В.В.Коваленко у доповіді «Корупція: деякі проблеми правового визначення» зазначив, що лобізм, корупція, хабарництво — найактуальніші соціальні проблеми сучасності. Він висловив думку про необхідність чіткого визначення поняття корупції та її сутності.

У доповіді «Корупція як проблема політичної кримінології» доктор юрид. наук, професор, завідувач відділу проблем кримінального права, кримінології та судоустрою Інституту держави і права ім.В.М.Корецького О.М.Костенко відмітив, що правильне розуміння корупції є необхідною умовою вибору ефективних заходів протидії цьому явищу. Починаючи з 1993 р. в Інституті розвивається новий напрям у кримінології — політична кримінологія. Було розкрито деякі причини корупції в Україні. «Корупція — явище соціальне, правове і політичне» стала темою доповіді доктора юрид. наук, член-кор. АПРН України, професора І.М.Даншина. Він зазначив, що уявлення про корупцію може бути одержано в повному обсязі тільки при розгляді цього явища з позиції трьох аспектів: соціального, правового і політичного.

«Організаційні і процесуальні проблеми судового розгляду справ про злочини корупційної спрямованості» були темою доповіді доктора юрид. наук, професора, завідувача кафедри кримінального процесу Національної юридичної академії України імені Ярослава Мудрого, академіка, віце-президент Академії правових наук України Ю.М.Грошевого, який зупинився на проблемах удосконалення розслідування кримінальних справ, в першу чергу щодо фактів хабарництва. Він звернув увагу на необхідність введення посади слідчого судді — міжрайонного, який би займався усіма процесуальними діями, пов'язаними з цими проблемами.

Кандидат юрид. наук, доцент кафедри кримінального права і процесу Львівського національного університету ім.І.Франка В.О.Навроцький у доповіді «Проблеми відповідальності за корупційні діяння, вчинені колегіально» звернув увагу, що специфікою корупційних діянь є те, що нерідко вони пов'язані з діяльністю колегіальних органів. Були проаналізовані питання відповідальності учасників колегіального органу за корупційні діяння.

Кандидат юрид. наук, доцент, завідувач кафедри кримінального права та кримінології Київського національного університету ім.Т.Шевченка П.П.Андрушко в доповіді «Корупційні правопорушення, пов'язані з незаконним використанням конфіденційної інформації» поставив проблему неправомірного використання службовою особою будь-якої інформації, що стала їй відома у зв'язку з безпосереднім виконанням своїх функцій. На думку доповідача, доцільно було б на законодавчому рівні дати більш чітке визначення понять «конфіденційна інформація» та «комерційна таємниця».

Заступник начальника Головного слідчого управління МВС України С.М.Лиховид у доповіді «Деякі проблеми забезпечення боротьби з корупцією» зазначив, що єдиним нормативно-правовим документом, яким користуються правоохоронні органи України, залишається Закон України «Про боротьбу з корупцією». Нині необхідно, на його думку, розробити принципово новий підхід до вирішення проблем протидії корупції, для чого потрібно внести суттєві зміни та доповнення до Закону України «Про боротьбу з корупцією».

У доповіді «Соціальний зміст відповідальності за корупційні діяння» доктор філософ. наук, професор, завідувач кафедри соціології та політології Національної юридичної академії України ім.Ярослава Мудрого Н.П.Осипова звернула увагу на те, що соціальна шкода від корупційних діянь повинна вимірюватися не лише вартістю отриманих за корисливими мотивами благ, але й характером та рівнем тих суспільних відносин, на які вплинула своїми діями корумпована посадова особа.

Доктор соціологічних наук, професор кафедри соціології та політології Національної юридичної академії України ім.Ярослава Мудрого Л.М.Герасіна зупинилася на питанні «Корупція в структурі латентної злочинності: соціолого-правовий і компаративний аналіз».

Під час семінару працювало три секції (організаційні і кримінально-правові проблеми охорони суспільства від корупції; соціально-економічні і кримінологічні проблеми запобігання корупційній діяльності; кримінально-процесуальні та криміналістичні проблеми протидії корупційній діяльності), в процесі роботи яких були детально обговорені питання розроблення ефективних заходів протидії корупції в Україні, сформульовані рекомендації семінару.

На підсумковому пленарному засіданні з заключним словом виступив перший проректор Національної юридичної академії України ім.Ярослава Мудрого, академік АПРН України В.В.Сташис, який охарактеризував роботу семінару як плідну і проведену на високому рівні. Були висвітлені різноманітні аспекти багатопланових напрямів протидії корупції в державі, запропоновані рекомендації по вдосконаленню цієї діяльності. Робота семінару стала значним вкладом у справу боротьби і протидії корупційній діяльності посадових осіб.

Я.КУРАШ,
І.ХРИСТИЧ
доценти